

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ аграрного бізнесу в умовах війни

- 1) Проблеми банківського кредитування сільськогосподарських виробників, активи яких знаходяться на тимчасово окупованих територіях та шляхи їх вирішення
- 2) Формування передумов для успішного післявоєнного відновлення аграрного бізнесу на звільнених територіях

Лариса СТАРІКОВА,
ГО Аналітичний центр Аграрного союзу України

Проблеми банківського кредитування сільськогосподарських виробників, активи яких знаходяться на тимчасово окупованих територіях

Закон №2120-ІХ від 15.03.2022

5) у Законі України "Про Національний банк України"

→ пункт 20 частини першої статті 7 викласти в такій редакції:

"20) визначає особливості функціонування банківської системи України, діяльності небанківських фінансових установ та інших осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк, здійснення нагляду, в тому числі валютного, за такими особами у разі введення воєнного стану чи особливого періоду, здійснює мобілізаційну підготовку системи Національного банку;

(комплекс організаційних, політичних, економічних, фінансових, соціальних, правових та інших заходів)

→ пункт 1 частини першої статті 15 доповнити двома новими абзацами такого змісту:

"про встановлення в умовах воєнного стану чи під час особливого періоду особливостей здійснення банківського регулювання та нагляду, а також державного регулювання та нагляду за діяльністю на ринках небанківських фінансових послуг, у тому числі застосування до банків, небанківських фінансових установ та інших осіб, регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк, заходів впливу (санкцій);

про встановлення в умовах воєнного стану чи під час особливого періоду особливостей регулювання грошово-кредитного ринку та здійснення валютного регулювання та нагляду";

НБУ має і мав всю необхідну компетенцію

Зміни до законодавства

«Про банки і банківську діяльність» → 16 разів

«Про страхування» → 5 разів

Правила роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, постанова Правління НБУ № 23 від 25.02.2022 → 24 рази
(застава, дефолт)

Рекомендації НБУ 20.06.2022 і 15.05.2023
(про взаємодію з боржниками)

НБУ жодних заходів щодо розв'язання проблем кредитування не вжив

Закон №2120-ІХ від 15.03.2022

2) розділ "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України

→ доповнити пунктами 18 і 19 такого змісту:

"18. У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування у **разі прострочення позичальником виконання грошового зобов'язання** за договором, відповідно до якого позичальнику було надано кредит (позику) банком або іншим кредитором (позикодавцем), **позичальник звільняється від відповідальності, визначеної статтею 625 цього Кодексу**, а також від обов'язку сплати на користь кредитора (позикодавця) **неустойки (штрафу, пені)** за таке прострочення. Установити, що неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена відповідними договорами, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за такими договорами, **підлягають списанню кредитором (позикодавцем)**).

→ лист НБУ до ГС АСУ:

"Запропонована **пропозиція списання кредитів/анулювання кредитних договорів** перед банківськими установами **приведе до перекладання всього тягаря збитків**, спричинених збройною агресією росії проти України, **виключно на банківську систему**, від платоспроможності та стабільності якої залежить не лише своєчасне виконання банками своїх договірних зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами банків, але й фінансова стабільність країни в цілому";

НБУ не вважає за потрібне виконувати закон

Суди:

- послуговуються довоєнними нормами Цивільного Кодексу щодо договорів
  - ігнорують Перехідні положення ЦК (п.18,19)
- розглядають справи без участі відповідачів
  - ігнорують Декларацію прав людини (ст. 11)
  - ігнорують Конституцію України (ст. 55)

Шляхи вирішення проблем банківського кредитування сільськогосподарських виробників, активи яких знаходяться на тимчасово окупованих територіях

Зміни до законодавства:

→ Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»

Стаття 13. Особливості здійснення економічної діяльності на ТОТ

→ Закон № 2120-ІХ від 15.03.2022 внесення змін до перехідних положень:

Цивільного кодексу (широка адаптація норм до воєнного стану)

Господарського кодексу (адаптація норм до воєнного стану)

ЗУ «Про Національний банк» (адаптація фінансово-кредитної діяльності, захист прав споживачів фінансових та кредитних послуг на окупованих територіях)

ЗУ «Про виконавче провадження» (заборона стягнення на майно)

ЗУ «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (гармонізація з пп.18,19 Перехідних положень ЦК)

Звернення до Верховного Суду:

- щодо аналізу та узагальнення судової практики
  - 300 судових справ по Запорізькій області
- щодо надання висновків
  - стосовно правомірності застосування норм цивільного законодавства
  - стосовно правової обґрунтованості вироків

Формування передумов для успішного післявоєнного відновлення аграрного бізнесу на звільнених територіях

Зміна політик

Наразі:

→ політика надання переваги інтересам фінансового сектору перед інтересами національної економіки

Успішне відновлення:

- мобілізаційна політика (адаптація до умов війни)
(організаційні, економічні, фінансові, правові та інші заходи)
- політика захисту громадян, власності, бізнесу
(у т.ч. на окупованих територіях, згідно Конституції і ратифікованим міжнародним документам)